

Karlamagnusar- breyt og donsk ráðgeving

Zakarias Wang
valevni Sjálvstýris

Nú fær Tórshavnar kommuna tað afturlønt í gráum kálvskinni, at teir hava latið donskum ráðgevandi fyrirtøkum milliónir fyri at oyðleggja Karlamagnusarbreyt.

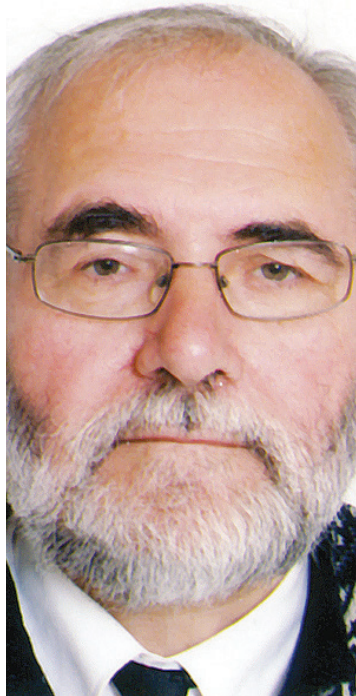
Hetta var ikki tað vit ímyndaðu okkum, tá vit fluttu kommunumarkið, so markatalsbyggin Hoyvík gjørdist partur av Tórshavnar kommunu. Tá fekk kommunan eitt herligt lendi har til bar at byggja ein heilan bý um farið var fram við skili.

Hevði kommunan fingið føroyskar ráðgevandi fyrirtøkur til at lagt sær lag á, so hevði ligið væl fyri. Hví var tað ikki gjørt?

Orsøkin er einføld. Tá heimastýrisskipanin kom í lag fingið Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin heimastýrslógina samtykta við at lova Sjálvstýrinum at yvirtaka tey sermál sum vóru nevnd í heimastýrslógini. Men Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin gjørdust orðloysingar. Teir hopaðu undan og yvirtóku eitt nú hvørki heilsuverkið ella lögregluna so vit nú síggja okkara journalistar í KVF gerasær fyri skommum við at tosa danskt við høgu harrar sínar.

Undanførsla javnaðar- og sambandsmanna var at vit ikki høvdu ráð. Tá Sjálvstýri í 1963 fekk sjálvstýrisslandsstýrið í lag, var ein kanning gjørd, sum vísti, at um javnaðarmenn og sambandsmenn høvdu kravt eins nógv í skatti sum danir gjørdi heima hjá sær, so høvdu vit havt ráð til at yvirtikið øll málsøkini og enntá ta donsku sjóverjuna, og høvdu havt so stórt avlop, at vit høvdu kunna verið skuldleys. Men sambandsmenn og javnaðarmenn vildu heldur, at vit høvdu lægri skatt enn í Danmark. Undanførsla teirra var at tey fátæku í Føroyum ikki høvdu ráð til at gjalda hægri skatt.

Henda lygn var skjótt avdúkað. Tað vísti seg, at javnaðar- og sambandsmenn, figgjaðir av donskum stuðli, fingið eina skipan í lag, har teir lægri inntøkubólkarnir í Føroyum høvdu hægri skatta-

trýst enn teir samsvarandi inntøkubólkarnir í Danmark. Hetta var eitt hart slag fyri Javnaðarflokkinn, tí hann skuldi eittast at vera verji teirra veiku í okkara samfelag. Nú kom fram, at hann saman við Sambandsflokkinum hevði fingið eina skipan í lag, har tey veikastu í okkara landi vórðu harðari skattaði enn samsvarandi bólkar tí landi, sum rindaði hallið av teirra vanstýri. Afturat hesum kom at hesir flokkar eisini forðaðu fyri, at veitingar til okkara veikastu vóru lakari enn í Danmark.

Men fyri at geva Danmark nakað afturfyri hjálpinu var tað, at teir bjóðaðu donskum ráðgevingafyrirtøkum milliónir fyri at geva kommunum okkara óráð.

Tað er hetta sum vit síggja úrslitini av á Karlamagnusarbreyt. Menn sum ikki hava verið her uttan onkran sum mardag, seta strikur á eitt kort, skriva stórar rokningar og stinga av. Teir síggjast ikki aftur tá vetraródnirnar leika í millum húsini. Eingi føroysk ráðgevingarfeløg kundu ímyndað sær at borið seg so ljótt at.

Men vit hava so sanniliga eisini aðrar ringar royndir.

Vit stríðast við eina fjarhitaskipan sum eyðrænir brúkararnar og skrivar stórar rokningar til tey, sum eru tvangsinnløgð til at vera uppi. Hetta er tí, at danskar ráðgev-

ingafyrirtøkur komu higar og søgdu at vit skuldu gera eins og í Danmark, men ikki tóku fyrilit fyri tí føroyska veruleikanum. Eitt er tað at tað har er lætt at grava veitir at leggja rør í. Annað er tað, at í Danmark er el-framleiðslan í dampkraftverkum, sum skulu koyra dag og nátt alt árið. Har liggur væl fyri at samstarva við brennistøðir um fjarhita. Men her er el-framleiðslan mest í vatnorkuverkum. Tá tey av turki ella frosti ikki kunnu framleiða nóg mikið, hava vit motorar til at taka, men teir standa ofta stillir, tí eingin tørvur er á teimum. Skulu vit hava fjarhita frá hesum motorverkum, noyðast vit tí ofta at brenna olju fyri at tað skal vera inniverandi. Fyri viðskiftafólkini hevði tað tí loyst seg betri at brenna oljuna heima við hús. Men hetta er so prísurin, sum hesi neyðars fólk við fjarkuldaskipanini noyðast at gjalda fyri vanstýrið hjá javnaðar- og sambandsmonnum.

Serfrøðingar halda, at Tórshavnar kommuna rindar útlenskum konsulentum yvir 10 milliónir um árið. Tað rætta hevði verið, at tað vóru einir 20-30 føroyingar, sum fingi hesa upphædd. So kundu teir sett á stovn ráðgevandi fyrirtøkur, sum við royndunum í Føroyum kundu bjóða upp á verkætlanir uttanlands, tí tann sum klárar seg undir okkara harðbalnu umstøðum, kann sjálvandi standa seg væl í kappingini um allan heim.

Tað kommunan hevur brúk fyri, er einum sterkum Sjálvstýri, sum kann seta donsku leigusveinarnar skák og mát.

Sjálvstýri stillar upp til kommunuvalið fyri at tey, sum vilja hava góðar føroyskar loysnir kunnu sleppa frammat. Vit hava eitt gott land. Vit hava nógv dugnalig fólk. Vit vilja leggja soleiðis til rættis, at tey sleppa at gera lít í fosturlandinum.

Inni á Sandi til verðuleika

Bergur R Dam Jensen
á lista C til Tórshavnar Býráð

Vit og tey sum eru fødd eftir landsvegurin kom, vita ikki hvat fyri náttúruperla vit høvdu har sum bátahylurin er í dag og heilt út til Sjóvarbrúgv. Eg havi hoyrt nógv um hetta fantastiska økið í mínum upp-vækstri. Hetta stað hevði verði beint við har eg vaks upp og tí havi eg hoyrt sera nógv um hvussu fantastiskt tað var. Myndir frá tíðini áðrenn landsvegin eru tibetur tókar. Man stendur púasta skíttbýttur í 2020 og skilur als onki av hvat fólk hevur hugsa tá.

Mín dreymur er at fáa økið so nær hesum verðuleika áðrenn bátahyl og landsveg aftur. Ein byrjan vildi verði at gjør teina roynda at pumpa sand inn í sjálvan lumman. Víðari kundi man gjørt ein kant undir brúnni at gingið eftir og so gjørt ein gonguveg út til Sjóvar. Her kundi man sett nakrar gongulyktir, sum vildi hugnað økið munandi upp. Hetta vildi heilt víst verði nakað sum øll vildu fingið gleði av. Eg havi varðhugan av at tað eru fleiri og fleiri sum kundu

ynskt sær at fingið økið aftur til tað tað var.

Í 1970 árunum gjørdi teir júst hetta í Sandagerði í Havn. Áðrenn var urðagrót ráðandi í Sandagerði. Í Vestmanna er sandur og var sama manngongd nýtt her. Tað bleiv pumpa inn í økið og soleiðis bleiv Vestmanna góðkend hvalvág eisini. So tað eru fleiri møguleikar vit fáa við hesum. Betri umstøður havsvimjing, sum bara veksur. Teir góðu sum mardagarnar nýtast vit ikki at fara av bygdini at njóta strendur. Eitt hanagleiv. Vit vildu fingið stóra nyttu av hesum. Sum nærmasti grannið til bátahylin og teir møguleikar ið eru har, so gerst hetta ein sannur náttúru/mentanarligur miðdepli. Hetta vil eg heilt víst fara inn við fullum huga at fáa gongd á.

Set X við Bergur R Dam Jensen á lista C til Tórshavnar Býráð.

Fylg mær á míni valsíðu á facebook – les greinar – sí myndir og LIVE innsløg – set spurningar.

Síðan eitur Bergur Robert Dam Jensen í Tórshavnar Býráð 10 nov. 2020.